

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS

2017 m. birželio 29 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Policijos ir teismų bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose — Pagrindų sprendimas 2002/584/TVR — Europos arešto orderis ir perdavimo tarp valstybių narių tvarka — Neprivalomojo nevykdymo pagrindai — 4 straipsnio 6 punktas — Vykdančiosios valstybės narės įsipareigojimas įvykdyti bausmę pagal savo vidaus teisę — Įgyvendinimas — Tinkamo aiškinimo pareiga“

Byloje C-579/15

dėl 2015 m. spalio 30 d. *Rechtbank Amsterdam* (Amsterdamo apylinkės teismas, Nyderlandai) sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2015 m. lapkričio 6 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje dėl Europos arešto orderio vykdymo; šis arešto orderis išduotas dėl

Daniel Adam Popławski

dalyvaujant

Openbaar Ministerie

TEISINGUMO TEISMAS (penktoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas J. L. da Cruz Vilaça, penktosios kolegijos teisėjo pareigas einantis Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotojas A. Tizzano, teisėjai M. Berger (pranešėjas), A. Borg Barthet ir F. Biltgen,

generalinis advokatas Y. Bot,

posėdžio sekretorė M. Ferreira, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2016 m. rugsėjo 28 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- D. A. Popławski, atstovaujamo advokato P. J. Verbeek,
- *Openbaar Ministerie*, atstovaujamos K. van der Schaft ir J. Asbroek,
- Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos M. K. Bulterman, B. Koopman ir J. Langer,
- Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos B. Majczyna,

* Proceso kalba: nyderlandų.

— Europos Komisijos, atstovaujamos R. Troosters ir S. Grünheid,
susipažinęs su 2017 m. vasario 15 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,
priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimo 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos (OL L 190, 2002, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k. 19 sk. 6 t., p. 34) 4 straipsnio 6 punkto išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas Nyderlanduose vykdant Europos arešto orderį (toliau – EAO), *Sąd Rejonowy w Poznaniu* (Poznanės apylinkės teismas, Lenkija) išduotą dėl Daniel Adam Popławski, siekiant Lenkijoje įvykdyti jam laisvės atėmimo bausmę.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Pagrindų sprendimas 2002/584

- 3 Pagrindų sprendimo 2002/584 6 ir 11 konstatuojamosios dalys suformuluotos taip:
„(6) Šiame pagrindų sprendime numatytas [EAO] baudžiamosios teisės srityje yra pirmoji konkreti priemonė, įgyvendinanti abipusio pripažinimo principą, kurį Europos Vadovų Taryba pavadino teismo bendradarbiavimo „kertių akmeniu“.
<...>
(11) Valstybių narių tarpusavio santykiuose [EAO] turėtų pakeisti visus ankstesnius dokumentus, susijusius su ekstradicija, įskaitant Konvencijos, įgyvendinančios [1985 m. birželio 14 d.] Šengeno susitarimą [tarp Beniliukso ekonominės sąjungos valstybių, Vokietijos Federacinės Respublikos ir Prancūzijos Respublikos vyriausybės dėl laisvių sienų kontrolės panaikinimo, pasirašytos Šengene 1990 m. birželio 19 d. ir įsigaliojusios 1995 m. kovo 26 d. (OL L 239, 2000, p. 19; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 2 t., p. 74)], III antraštinės dalies nuostatas, susijusias su ekstradicija.“
- 4 Šio pagrindų sprendimo 1 straipsnio 2 dalyje numatyta:
„Valstybės narės vykdo [EAO], remdamosi tarpusavio pripažinimo principu ir vadovaudamosi šio pagrindų sprendimo nuostatomis.“
- 5 Minėto pagrindų sprendimo 4 straipsnyje „[EAO] neprivalomo nevykdymo pagrindai“ nustatyta:
„Vykdančioji teisminė institucija gali atsisakyti vykdyti [EAO]:
<...>

- 6) jei [EAO] yra išduotas, siekiant įvykdyti laisvės atėmimo bausmę arba sprendimą dėl įkalinimo, kai prašomas perduoti asmuo yra vykdančiojoje valstybėje arba yra jos pilietis ar gyventojas, ir toji valstybė imasi vykdyti bausmę arba sprendimą dėl įkalinimo pagal savo vidaus teisę;

<...>“

Pamatinis sprendimas 2008/909/TVR

- 6 2008 m. lapkričio 27 d. Tarybos pamatinio sprendimo 2008/909/TVR dėl nuosprendžių baudžiamosiose bylose tarpusavio pripažinimo principo taikymo skiriant laisvės atėmimo bausmes ar su laisvės atėmimu susijusias priemones, siekiant jas vykdyti Europos Sąjungoje (OL L 327, 2008, p. 27), 28 straipsnyje „Pereinamojo laikotarpio nuostata“ nurodyta:

„1. Iki 2011 m. gruodžio 5 d. gautiems prašymams ir toliau taikomi galiojantys teisės aktai dėl nuteistųjų perdavimo. Prašymams, gautiems po tos datos, taikomos taisyklės, kurias valstybės narės priėmė pagal šį pamatinį sprendimą.

2. Tačiau priimant šį pamatinį sprendimą kiekviena valstybė narė gali pateikti deklaraciją, kad tais atvejais, kai galutinis nuosprendis priimtas iki jos nurodytos datos, ji, kaip išduodančioji ir vykdančioji valstybė, toliau taikys galiojančius teisinius aktus dėl nuteistųjų perdavimo, kurie taikomi iki 2011 m. gruodžio 5 d. Jei tokia deklaracija pateikiama, tokiais atvejais šios priemonės taikomos visoms valstybėms narėms, neatsižvelgiant į tai, ar jos pateikė tokią pačią deklaraciją, ar ne. Atitinkama data negali būti vėlesnė nei 2011 m. gruodžio 5 d. Minėta deklaracija skelbiama *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*. Ji gali būti bet kuriuo metu panaikinta.“

Nyderlandų teisė

- 7 2004 m. balandžio 29 d. *Overleveringswet* (Įstatymas dėl perdavimo) (*Stb.*, 2004, Nr. 195), kuriuo į Nyderlandų teisę buvo perkeltas Pagrindų sprendimas 2002/584 redakcijos, galiojusios prieš priimant Nyderlandų nuostatas, kuriomis įgyvendinamas Pamatinis sprendimas 2008/909, (toliau – OLW) 6 straipsnyje buvo nurodyta:

„1. Nyderlandų pilietis gali būti perduodamas, jeigu to prašoma jo atžvilgiu vykdomo baudžiamąjo tyrimo tikslais ir jeigu, vykdančiosios teisminės institucijos nuomone, yra užtikrinama, kad jei šis asmuo dėl faktinių aplinkybių, dėl kurių leidžiama jį perduoti, išduodančiojoje valstybėje narėje yra nuteisiamas besąlygine laisvės atėmimo bausme, jis šią bausmę galėtų atlikti Nyderlanduose.

2. Nyderlandų pilietis negali būti perduodamas, jeigu to reikalaujama siekiant įvykdyti įsiteisėjusiu teismo nuosprendžiu skirtą laisvės atėmimo bausmę.

3. Atsisakius asmenį perduoti remiantis vien 6 straipsnio 2 dalies <...> nuostatomis, prokuratūra informuoja išduodančiąją teisminę instituciją, kad ji yra pasirengusi įvykdyti nuosprendį pagal [1983 m. kovo 21 d. Strasbūre pasirašytos] Konvencijos dėl nuteistųjų asmenų perdavimo 11 straipsnyje nustatytą procedūrą arba pagal kitą taikytiną tarptautinę sutartį.

4. Prokuratūra nedelsdama informuoja <...> ministrą apie bet kokią atsisakymą perduoti asmenį kartu su šio straipsnio 3 dalyje nurodyta deklaracija, pagal kurią Nyderlandai yra pasirengę perimti užsienio teismo nuosprendžio vykdymą.

5. 1–4 dalys taip pat taikomos užsieniečiui, turinčiam leidimą nuolat gyventi šalyje, jeigu jis gali būti persekiojamas Nyderlanduose už veikas, dėl kurių išduotas EAO, ir jei aišku, jog po perdavimo dėl skirtos bausmės ar kitos priemonės jis nepraranda teisės gyventi Nyderlanduose.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 8 2007 m. vasario 5 d. nuosprendžiu, kuris įsiteisėjo 2007 m. liepos 13 d., *Sąd Rejonowy w Poznaniu* (Poznanės apylinkės teismas) skyrė Lenkijos piliečiui D. A. Popławski vienų metų laisvės atėmimo bausmę, atidedant jos vykdymą. 2010 m. balandžio 15 d. sprendimu šis teismas nurodė įvykdyti bausmę.
- 9 2013 m. spalio 7 d. tas teismas išdavė EAO dėl D. A. Popławski, kad būtų įvykdyta minėta bausmė.
- 10 Per pagrindinėje byloje vykusią šio EAO vykdymo procedūrą *Rechtbank Amsterdam* (Amsterdamo apylinkės teismas, Nyderlandai) teiraujasi, ar turi būti taikomos OLW 6 straipsnio 2 ir 5 dalys, kuriose numatytas EAO nevykdymo pagrindas, taikomas, be kita ko, Nyderlanduose gyvenantiems asmenims, kaip yra D. A. Popławski atveju.
- 11 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad pagal OLW 6 straipsnio 3 dalį Nyderlandai, jei atsisako vykdyti EAO, turi pranešti esantys „pasirengę“ perimti bausmės vykdymą pagal išduodančiai valstybei narei privalomą konvenciją. Jis patikslina, kad toks perėmimas pagrindinėje byloje priklauso nuo šiuo tikslu Lenkijos suformuluoto prašymo. Tačiau pagal Lenkijos teisės aktus toks prašymas draudžiamas, jei atitinkamas asmuo yra Lenkijos pilietis.
- 12 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pabrėžė, kad tokiomis aplinkybėmis dėl atsisakymo perduoti asmuo, dėl kurio išduotas EAO, gali likti nenubaustas. Iš tiesų paskelbus nuosprendį, kuriuo asmenį atsisakoma perduoti, bausmės vykdymo perėmimas galėtų pasirodyti neįmanomas pirmiausia dėl to, kad šiuo tikslu nėra išduodančiosios valstybės narės prašymo, bet šis neįmanomumas neturėtų įtakos nuosprendžiui, kuriuo prašomą perduoti asmenį atsisakoma perduoti.
- 13 Šiomis aplinkybėmis abejodamas OLW 6 straipsnio 2–4 dalių atitiktimi Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punktui, pagal kurį asmenį leidžiama atsisakyti perduoti, tik jeigu vykdymo valstybė narė „įsipareigoja“ įvykdyti bausmę pagal savo vidaus teisę, *Rechtbank Amsterdam* (Amsterdamo apylinkės teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar valstybė narė gali Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punktą nacionalinėje teisėje įgyvendinti taip, kad:

- jos vykdančioji teisminė institucija besąlygiškai įpareigojama atsisakyti perduoti bausmės vykdymo tikslais vykdančiosios valstybės narės pilietį ar gyventoją,
- šis atsisakymas *ipso iure* pagrindžia pasirengimą perimti šiam piliečiui ar šalyje gyvenančiam asmeniui paskirtos laisvės atėmimo bausmės vykdymą,
- bet sprendimas perimti vykdymą priimamas tik atsisakius asmenį perduoti bausmės vykdymo tikslais, o priimtas teigiamas sprendimas priklauso nuo 1) pagrindo, įtvirtinto galiojančioje išduodančiosios valstybės narės ir vykdančiosios valstybės narės pasirašytoje konvencijoje, 2) sąlygų, nustatytų šioje konvencijoje, ir 3) išduodančiosios valstybės narės bendradarbiavimo, pavyzdžiui, pateikiant atitinkamą prašymą,

todėl kyla rizika, kad atsisakiusi asmenį perduoti bausmės vykdymo tikslais vykdančioji valstybė narė negalės perimti vykdymo, o ši rizika neturi įtakos įsipareigojimui atsisakyti perduoti asmenį bausmės vykdymo tikslais?

2. Jei į pirmąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai:
  - a) ar nacionalinis teismas gali Pagrindų sprendimo 2002/584 nuostatas taikyti tiesiogiai, net jeigu pagal Protokolo (Nr. 36) dėl pereinamojo laikotarpio nuostatų [(OL C 326, 2012, p. 322)] 9 straipsnį įsigaliojus Lisabonos sutarčiai šio pagrindų sprendimo teisinė galia išlieka tol, kol jis panaikinamas, pripažįstamas negaliojančiu ar iš dalies pakeičiamas?
  - b) jei būtų atsakyta teigiamai: ar Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punktą yra pakankamai tikslus ir besąlygiškas, kad jį galėtų taikyti nacionalinis teismas?
3. Jei į pirmąjį klausimą ir antrojo klausimo b punktą būtų atsakyta neigiamai: ar valstybė narė, pagal kurios nacionalinę teisę, siekiant perimti užsienio valstybėje skirtos laisvės atėmimo bausmės vykdymą, būtina turėti pagrindą atitinkamoje konvencijoje, gali šio pagrindų sprendimo 4 straipsnio 6 punktą įgyvendinti taip, kad ši nuostata savaime yra reikiamas sutartinis pagrindas, skirtas išvengti nebaudžiamumo rizikai, susijusiai su minėtu nacionaliniu reikalavimu turėti sutartinį pagrindą?
4. Jei į pirmąjį klausimą ir antrojo klausimo b punktą būtų atsakyta neigiamai: ar valstybė narė gali minėto pagrindų sprendimo 4 straipsnio 6 punktą įgyvendinti taip, kad siekdama atsisakyti perduoti vykdančiojoje valstybėje narėje gyvenantį asmenį, kuris yra kitos valstybės narės pilietis, bausmės vykdymo tikslais ji nustato sąlygą, kad vykdančioji valstybė narė turėtų jurisdikciją dėl EAO nurodytų veikų ir nebūtų jokių faktinių kliūčių vykdančiojoje valstybėje narėje atlikti joje gyvenančio asmens (galimą) baudžiamąjį persekiojimą už minėtas veikas (pavyzdžiui, išduodančiosios valstybės narės atsisakymo perduoti vykdančiajai valstybei narei baudžiamosios bylos medžiagą), bet nenustato tokios sąlygos dėl atsisakymo perduoti bausmės vykdymo tikslais vykdančiosios valstybės narės pilietį?“

Dėl prejudicinių klausimų

Pirminės pastabos

- 14 Prejudiciniai klausimai susiję su nacionalinės teisės aktų, kurie nebegalioja, nes buvo panaikinti ir pakeisti nacionalinėmis priemonėmis, skirtomis įgyvendinti Pamatinį sprendimą 2008/909, atitiktimi Pagrindų sprendimui 2002/584.
- 15 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad nacionalinės teisės aktai iš esmės taikomi atsižvelgiant, be kita ko, į tai, kad remdamasi Pamatinio sprendimo 2008/909 28 straipsniu Nyderlandų Karalystė pateikė deklaraciją, jog iki 2011 m. gruodžio 5 d. įsiteisėjusiems nuosprendžiams, kaip antai D. A. Popławski skirtam nuosprendžiui, iš principo toliau taikys anksčiau nei šis pamatinis sprendimas galiojusius teisinius aktus dėl nuteistųjų perdavimo. Tačiau Europos Komisija ginčija šios deklaracijos galiojimą ir tai, kad panašią deklaraciją pateikė Lenkijos Respublika, ir teigia, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamą situaciją, priešingai nei mano prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, reglamentuoja nacionalinės nuostatos, įgyvendinančios Pamatinį sprendimą 2008/909.
- 16 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad jis iš esmės turi nagrinėti tik tuos klausimus, kuriuos savo prašyme priimti prejudicinį sprendimą nusprendė jam pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas. Taigi kalbant apie tam tikrų nacionalinės teisės aktų taikymą pasakytina, kad Teisingumo Teismas turi vadovautis aplinkybėmis, kurias nustatė minėtas teismas (2016 m. birželio 8 d. Sprendimo *Hünnebeck*, C-479/14, EU:C:2016:412, 36 punktą ir nurodyta jurisprudenciją). Be to, iš suformuotos Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad nacionalinio teismo pateiktiems klausimams dėl Sąjungos teisės aiškinimo, atsižvelgiant į jo paties nurodytą teisinį

pagrindą ir faktines aplinkybes, kurių tikslumo Teisingumo Teismas neprivalo tikrinti, taikoma svarbos prezumpcija (2016 m. gruodžio 8 d. Sprendimo *Eurosaneamientos ir kt.*, C-532/15 ir C-538/15, EU:C:2016:932, 28 punktą ir nurodyta jurisprudenciją).

- 17 Tokiomis aplinkybėmis į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo keliamus klausimus reikia atsakyti remiantis jo paties nurodytu teisiniu pagrindu ir faktinėmis aplinkybėmis.

Dėl pirmojo klausimo

- 18 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 dalis turi būti aiškinama taip, kad ji draudžia šią nuostatą įgyvendinančią valstybės narės teisės aktą, pagal kurį tuo atveju, jeigu perduoti užsienietį, turintį leidimą nuolat gyventi šioje valstybėje narėje, reikalauja kita valstybė narė siekdama įvykdyti įsiteisėjusiu nuosprendžiu šiam piliečiui skirtą laisvės atėmimo bausmę, tokio perdavimo, pirma, neleidžiama atlikti ir, antra, numatyta tik pirmosios valstybės narės teisminių institucijų pareiga informuoti antrosios valstybės narės teismines institucijas, kad jos pasirengusios perimti šio nuosprendžio vykdymą, neužtikrinant atsisakymo perduoti momentu veiksmingo vykdymo perėmimo ir, be to, neturint galimybės apskusti tokį atsisakymą, jei šis perėmimas pasirodytų neįmanomas.
- 19 Šiuo aspektu visų pirma iš Pagrindų sprendimo 2002/584 1 straipsnio 2 dalies matyti, kad joje įtvirtintas principas, jog valstybės narės vykdo EAO remdamosi tarpusavio pripažinimo principu ir vadovaudamosi šio pagrindų sprendimo nuostatomis. Išskyrus atvejus, kai yra išimtinių aplinkybių, vykdančiosios teisminės institucijos gali, kaip jau nusprendė Teisingumo Teismas, atsisakyti vykdyti tokį orderį tik šiame pagrindų sprendime išsamiai išvardytais privalomojo nevykdymo atvejais, o EAO vykdymas gali būti susietas tik su viena minėtame pagrindų sprendime nustatytų ribojamųjų sąlygų (šiuo klausimu žr. 2016 m. balandžio 5 d. Sprendimo *Aranyosi ir Căldăraru*, C-404/15 ir C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 80 ir 82 punktus ir nurodytą jurisprudenciją). Todėl EAO vykdymas yra principas, o atsisakymas perduoti yra jo išimtis, kurią reikia aiškinti siaurai.
- 20 Be to, reikia priminti, kad Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punkte yra nurodytas EAO neprivalomojo nevykdymo pagrindas, kuriuo remdamasi vykdančioji teisminė institucija „gali“ atsisakyti vykdyti EAO, išduotą siekiant įvykdyti laisvės atėmimo bausmę, kai, be kita ko, prašomas perduoti asmuo gyvena vykdančiojoje valstybėje narėje, kaip yra pagrindinėje byloje, ir toji valstybė „imsi“ vykdyti šią bausmę pagal savo vidaus teisę.
- 21 Taigi iš to paties Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punkto formuluotės matyti, kad, kaip savo išvados 30 punkte nurodė generalinis advokatas, jeigu valstybė narė ir nusprendė perkelti šią nuostatą į vidaus teisę, vykdančioji teisminė institucija vis dėlto turi turėti diskreciją vertindama, ar reikia atsisakyti vykdyti EAO, ar ne. Šiuo klausimu pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją ši institucija turi galėti atsižvelgti į šioje nuostatoje nurodytu neprivalomuoju vykdymo pagrindu siekiamą tikslą leisti vykdančiajai teisminei institucijai suteikti ypatingą reikšmę galimybei padidinti prašomo perduoti asmens galimybes socialiai reintegrui atlikus skirtą bausmę (šiuo klausimu žr. 2012 m. rugsėjo 5 d. Sprendimo *Lopes Da Silva Jorge*, C-42/11, EU:C:2012:517, 32 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).
- 22 Iš Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punkto formuluotės taip pat matyti, kad, kaip savo išvados 45 punkte nurodė generalinis advokatas, atsisakymas vykdyti EAO reiškia, jog vykdančioji valstybė narė turi prisiimti tvirtą įsipareigojimą įvykdyti prašomam perduoti asmeniui skirtą bausmę, tad bet kuriuo atveju vien tai, kad ši valstybė pareiškė esanti „pasirengusi“ perimti bausmės įvykdymą, negali būti laikoma aplinkybe, galinčia pateisinti tokį atsisakymą. Remiantis tuo darytina išvada, kad prieš atsisakydama vykdyti EAO vykdančioji teisminė institucija turi patikrinti galimybę realiai įvykdyti

bausmę pagal jos vidaus teisę. Jei vykdančioji valstybė narė negali įsipareigoti veiksmingai įvykdyti bausmės, vykdančioji teisminė institucija privalo įvykdyti EAO, taigi ir perduoti prašomo asmens išduodančiajai valstybei narei.

- 23 Taigi valstybės narės teisės aktas, kuris įgyvendina Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punktą ir kuriame numatyta, kad šios valstybės narės teisminės institucijos bet kuriuo atveju privalo atsisakyti vykdyti EAO tuo atveju, jei prašomas perduoti asmuo gyvena šioje valstybėje narėje, nesuteikiant šioms institucijoms jokios diskrecijos ir neįsipareigojus minėtai valstybei narei veiksmingai įvykdyti prašomam perduoti asmeniui skirtą laisvės atėmimo bausmę, sukeliant minėto prašomo perduoti asmens nebaudžiamumo riziką, negali būti laikomas suderinamu su minėtu pagrindiniu sprendimu.
- 24 Taigi į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, jog Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 dalis turi būti aiškinama taip, kad ji draudžia šią nuostatą įgyvendinantį valstybės narės teisės aktą, pagal kurį tuo atveju, jeigu perduoti užsienietį, turintį leidimą nuolat gyventi šios valstybės narės teritorijoje, reikalauja kita valstybė narė siekdama įvykdyti įsiteisėjusiu teismo nuosprendžiu šiam piliečiui skirtą laisvės atėmimo bausmę, tokio perdavimo, pirma, neleidžiama atlikti ir, antra, numatyta tik pirmosios valstybės narės teisminių institucijų pareiga informuoti antrosios valstybės narės teismines institucijas, kad jos pasirengusios perimti šio teismo sprendimo vykdymą, neužtikrinant atsisakymo perduoti momentu veiksmingo vykdymo perėmimo ir, be to, neturint galimybės apskusti tokį atsisakymą, jei šis perėmimas pasirodytų neįmanomas.

Dėl antrojo ir trečiojo klausimų

- 25 Antruoju ir trečiuoju klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Pagrindų sprendimo 2002/584 nuostatos gali veikti tiesiogiai, o jeigu ne, tai ar Nyderlandų teisės aktus, laikantis Sąjungos teisės, galima aiškinti taip, kad tuomet, kai valstybė narė nustato laisvės atėmimo bausmės vykdymo perėmimo sąlygą, jog tarptautinėje konvencijoje būtų numatytas teisinis pagrindas, pats šio pagrindų sprendimo 4 straipsnio 6 punktas yra vidaus teisėje reikalaujamas sutartinis pagrindas.
- 26 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad Pagrindų sprendimo 2002/584 tiesiogiai neveikia. Iš tiesų šis pagrindų sprendimas buvo priimtas remiantis buvusiu Europos Sąjungos trečiuoju ramsčiu, konkrečiai kalbant, vadovaujantis ES 34 straipsnio 2 dalies b punktu (priimtu iki Lisabonos sutarties įsigaliojimo). Tačiau šioje nuostatoje buvo numatyta, kad pagrindų sprendimai nėra tiesiogiai veikiantys (pagal analogiją žr. 2016 m. lapkričio 8 d. Sprendimo *Ognyanov*, C-554/14, EU:C:2016:835, 56 punktą).
- 27 Reikia pridurti, kad pagal Protokolo Nr. 36 dėl pereinamojo laikotarpio nuostatų 9 straipsnį, kol įsigalios Lisabonos sutartis, Sąjungos institucijų, organų ir įstaigų aktų, priimtų remiantis ES sutartimi, teisinė galia išlieka tik tol, kol įgyvendinant Sutartis šie aktai bus panaikinti, pripažinti negaliojančiais arba iš dalies pakeisti. Vis dėlto, kaip savo išvados 67 punkte pažymėjo generalinis advokatas, Pagrindų sprendimas 2002/584 nebuvo panaikintas, pripažintas negaliojančiu ar pakeistas po Lisabonos sutarties įsigaliojimo.
- 28 Taigi net jei Pagrindų sprendimo 2002/584 nuostatos nėra tiesiogiai veikiančios, vis dėlto pagal ES 34 straipsnio 2 dalies b punktą šis teisės aktas yra privalomas valstybėms narėms rezultatų, kuriuos reikia pasiekti, atžvilgiu, paliekant nacionalinėms institucijoms galimybę pasirinkti jų įgyvendinimo formą ir būdus (pagal analogiją žr. 2016 m. lapkričio 8 d. Sprendimo *Ognyanov*, C-554/14, EU:C:2016:835, 56 punktą).
- 29 Šiuo atveju, kaip matyti iš šio sprendimo 19–24 punktų, kai nėra įvykdytos Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punkte numatytos sąlygos, pagal šio pagrindų sprendimo 1 straipsnio 2 dalį valstybės narės įpareigojamos vykdyti visus EAO, remdamosi tarpusavio pripažinimo principu.

- 30 Šiomis aplinkybėmis reikia priminti, kad pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją valstybės narės privalo imtis visų bendrųjų ar specialiųjų priemonių, skirtų užtikrinti iš pagrindų sprendimo kylančių jų įsipareigojimų vykdymą (šiuo klausimu pagal analogiją žr. 2005 m. birželio 16 d. Sprendimo *Pupino*, C-105/03, EU:C:2005:386, 42 punktą).
- 31 Pirmiausia iš suformuotos jurisprudencijos matyti, kad dėl privalomojo pagrindų sprendimo pobūdžio nacionalinėms valdžios institucijoms, įskaitant nacionalinius teismus, kyla pareiga aiškinti nacionalinę teisę laikantis Sąjungos teisės. Taigi šie nacionalinę teisę taikantys teismai šią teisę turi aiškinti kuo labiau atsižvelgdami į pagrindų sprendimo tekstą ir tikslą, kad būtų pasiektas pagrindų sprendime numatytas rezultatas. Ši pareiga aiškinti nacionalinę teisę laikantis Sąjungos teisės pagrįsta pačia ESV sutarties sistema, nes sudaro sąlygas, kad nacionaliniai teismai, nagrinėdami gautas bylas, pagal savo kompetenciją užtikrintų visišką Sąjungos teisės veiksmingumą (2016 m. lapkričio 8 d. Sprendimo *Ognyanov*, C-554/14, EU:C:2016:835, 58 ir 59 punktai ir nurodyta jurisprudencija).
- 32 Žinoma, šis Sąjungos teisę atitinkančio nacionalinės teisės aiškinimo principas turi tam tikras ribas. Taigi nacionalinio teismo pareigą aiškinant ir taikant susijusias savo nacionalinės teisės normas atsižvelgti į pagrindų sprendimo turinį riboja bendrieji teisės principai, konkrečiai kalbant, teisinio saugumo ir negaliojimo atgal principai. Pagal šiuos principus, be kita ko, draudžiama, kad ši pareiga galėtų, remiantis pagrindų sprendimu ir neatsižvelgiant į jį įgyvendinantį valstybės narės įstatymą, lemti jo nuostatas pažeidusių asmenų baudžiamosios atsakomybės nustatymą arba sugriežtinimą (2016 m. lapkričio 8 d. Sprendimo *Ognyanov*, C-554/14, EU:C:2016:835, 62–64 punktai ir nurodyta jurisprudencija).
- 33 Be to, principas, pagal kurį nacionalinės teisės aiškinimas turi atitikti Sąjungos teisę, negali būti pagrindas aiškinti nacionalinę teisę *contra legem* (2016 m. liepos 28 d. Sprendimo *JZ*, C-294/16 PPU, EU:C:2016:610, 33 punktas ir nurodyta jurisprudencija).
- 34 Vis dėlto pagal Sąjungos teisę atitinkančio aiškinimo principą reikalaujama, kad nacionaliniai teismai pagal savo kompetenciją visus veiksmus atliktų atsižvelgdami į visą vidaus teisės sistemą ir taikydami joje pripažintus aiškinimo metodus, kad būtų užtikrintas visiškas nagrinėjamo pagrindų sprendimo veiksmingumas ir priimtas juo siekiamą tikslą atitinkantis sprendimas (2012 m. rugsėjo 5 d. Sprendimo *Lopes Da Silva Jorge*, C-42/11, EU:C:2012:517, 56 punktas ir nurodyta jurisprudencija).
- 35 Šiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad turėdami Sąjungos teisę atitinkančio aiškinimo pareigą nacionaliniai teismai prireikus privalo pakeisti suformuotą jurisprudenciją, jeigu ji grindžiama vidaus teisės aiškinimu, kuris nesuderinamas su pagrindų sprendimo tikslais (2016 m. lapkričio 8 d. Sprendimo *Ognyanov*, C-554/14, EU:C:2016:835, 67 punktas ir nurodyta jurisprudencija).
- 36 Teisingumo Teismas taip pat nusprendė, jog tuo atveju, kai nacionalinis teismas mano neturintis galimybės aiškinti nacionalinės teisės nuostatos taip, kad ji atitiktų Sąjungos teisę, vien dėl to, jog aukščiausiasis nacionalinis teismas aiškinamajame sprendime pateikė privalomą šios nacionalinės teisės nuostatos išaiškinimą, šis nacionalinis teismas privalo užtikrinti visišką pagrindų sprendimo veiksmingumą, jei būtina, savo iniciatyva atsisakydamas taikyti aukščiausiojo nacionalinio teismo išaiškinimą, kai tas aiškinimas neatitinka Sąjungos teisės (šiuo klausimu žr. 2016 m. lapkričio 8 d. Sprendimo *Ognyanov*, C-554/14, EU:C:2016:835, 69 ir 70 punktus).
- 37 Pateikus šiuo paaiškinimus, reikia pabrėžti, kad šiuo atveju, jei nacionalinio teismo pareiga užtikrinti visišką Pagrindų sprendimo 2002/584 veiksmingumą lemia Nyderlandų valstybės pareigą vykdyti nagrinėjamą EAO arba atsisakymo atveju užtikrinti veiksmingą Lenkijoje paskirtos bausmės vykdymą, ši pareiga neturi įtakos nustatant D. A. Popławski baudžiamąją atsakomybę, kilusią jam pagal 2007 m. vasario 5 d. paskelbtą *Sąd Rejonowy w Poznaniu* (Poznanės apylinkės teismas) nuosprendį, ir negali *a fortiori* būti laikoma šią atsakomybę sugriežtinančia aplinkybe.

- 38 Taip pat svarbu pažymėti, kad, priešingai, nei posėdyje siūlė *Openbaar Ministerie* (prokuratūra, Nyderlandai), prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, jog deklaracija, kuria *Openbaar Ministerie* informavo išduodančiąją teisminę instituciją, jog pagal OLW 6 straipsnio 3 dalį yra pasirengusi perimti bausmės, paskirtos pagal atitinkamą EAO, vykdymą, negali būti aiškinama taip, kad Nyderlandai turi tvirtą įsipareigojimą įvykdyti minėtą bausmę, nebent Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punktas yra teisinis sutartinis pagrindas, kaip jis suprantamas pagal OLW 6 straipsnio 3 dalį, siekiant veiksmingai įvykdyti tokią bausmę Nyderlanduose.
- 39 Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją valstybės narės vidaus teisės aiškinimas nepriklauso Teisingumo Teismo kompetencijai (2017 m. vasario 16 d. Sprendimo *Agro Foreign Trade & Agency*, C-507/15, EU:C:2017:129, 23 punktas ir nurodyta jurisprudencija). Todėl tik prašymą priimti prejudicinį sprendimą turi įvertinti, ar Nyderlandų teisė gali būti aiškinama taip, kad pagal ją Pagrindų sprendimas 2002/584 prilyginamas tokiam teisiniui sutartiniam pagrindui, kaip jis suprantamas pagal OLW 6 straipsnio 3 dalį.
- 40 Vis dėlto Teisingumo Teismas, turintis pateikti nacionaliniam teismui naudingus atsakymus į prašymą priimti prejudicinį sprendimą, yra kompetentingas pateikti gaires, grindžiamas pagrindinės bylos medžiaga ir rašytinėmis bei žodinėmis pastabomis, kurios leistų nacionaliniam teismui priimti sprendimą (šiuo klausimu žr. 2014 m. liepos 17 d. Sprendimo *Leone*, C-173/13, EU:C:2014:2090, 56 punktą).
- 41 Šiuo požiūriu reikia pažymėti, pirma, kad pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 11 konstatuojamąją dalį valstybių narių tarpusavio santykiuose EAO turi pakeisti visus ankstesnius dokumentus, susijusius su ekstradicija, įskaitant Konvencijos, įgyvendinančios šio sprendimo 3 punkte minėtą Šengeno susitarimą, III antraštinės dalies nuostatas, susijusias su ekstradicija. Taigi kadangi pagrindų sprendimas pakeitė visas šioje srityje sudarytas įvairių valstybių narių konvencijas ir kadangi jis, nors jam ir taikoma pagal Sąjungos teisę apibrėžta atskira teisinė tvarka, egzistuoja kartu su konvencijomis dėl ekstradicijos, susijusiomis su įvairiomis valstybėmis narėmis ir trečiosiomis šalimis, neatrodo, jog minėtą pagrindų sprendimą automatiškai draudžiama prilyginti tokiai konvencijai.
- 42 Be to, Pagrindų sprendime 2002/584 nėra jokios nuostatos, leidžiančios daryti išvadą, jog jis draudžia OLW 6 straipsnio 3 dalyje pateiktą frazę „kita taikytina tarptautinė sutartis“ aiškinti taip, kad ji taip pat apima šio pagrindų sprendimo 4 straipsnio 6 dalį, nes toks aiškinimas užtikrina, kad vykdančioji teisminė institucija galimybe atsisakyti vykdyti EAO pasinaudotų tik su sąlyga, kad Nyderlanduose bus užtikrintas D. A. Popławski skirtos bausmės veiksmingas vykdymas ir taip bus pasiektas minėtu pagrindų sprendimu siekiamą tikslą atitinkantis rezultatas.
- 43 Šiomis aplinkybėmis į antrąjį ir trečiąjį klausimus reikia atsakyti, kad Pagrindų sprendimo 2002/584 nuostatos negali veikti tiesiogiai. Tačiau, atsižvelgdamas į visus vidaus teisės aktus ir taikydamas savo pripažintus aiškinimo metodus, kompetentingas nacionalinis teismas privalo aiškinti pagrindinėje byloje nagrinėjamas nacionalinės teisės nuostatas kuo labiau atsižvelgdamas į šio pagrindų sprendimo tekstą ir tikslus, o šiuo atveju tai reiškia, kad atsisakiusios vykdyti EAO, išduotą dėl prašomo perduoti asmens, kuriam išduodančioji valstybė narė įsiteisėjusiu nuosprendžiu skyrė laisvės atėmimo bausmę, perdavimo, vykdančiosios valstybės narės teisminės institucijos įsipareigoja užtikrinti šiam asmeniui skirtos bausmės veiksmingą vykdymą.

Dėl ketvirtąjo klausimo

- 44 Ketvirtuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punktas turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį valstybei narei leidžiama atsisakyti vykdyti EAO, išduotą siekiant perduoti asmenį, kitos valstybės narės pilietį, kuris įsiteisėjusiu nuosprendžiu buvo nuteistas laisvės atėmimo bausme, vien dėl to, kad pirmoji

valstybė narė ketina pradėti šio asmens baudžiamąjį persekiojimą dėl tų pačių faktinių aplinkybių, dėl kurių minėtas nuosprendis buvo priimtas, o ši valstybė narė sistemingai atsisako perduoti savo piliečius, siekdama įvykdyti nuosprendžius, kuriais skiriamos laisvės atėmimo bausmės.

- 45 Šiuo klausimu konstatuotina, kad Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punkte nėra jokių požymių, leidžiančių aiškinti šią nuostatą taip, kad pagal ją valstybės narės teisminei institucijai leidžiama atsisakyti vykdyti EAO, jeigu naujas baudžiamasis persekiojimas dėl tų pačių faktinių aplinkybių, kurios buvo išnagrinėtos dėl prašomo perduoti asmens įsiteisėjusiame baudžiamajame nuosprendyje, prieš šį asmenį gali būti pradėtas jo šalies teritorijoje.
- 46 Iš tikrųjų ne tik dėl to, kad Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 dalyje nenumatyta ši galimybė, reikia konstatuoti, jog toks aiškinimas prieštarautų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 50 straipsniui, kuriame, be kita ko, nurodyta, kad niekas negali būti antrą kartą teisiamas arba baudžiamas už nusikalstamą veiką, dėl kurios Sąjungoje jis jau buvo galutinai išteisintas arba pripažintas kaltu pagal įstatymą.
- 47 Šiomis aplinkybėmis, kadangi toks aiškinimas bet kuriuo atveju neatitinka Sąjungos teisės, nebūtina pateikti nuomonės dėl klausimo, ar toks aiškinimas sukeltų galimą Nyderlandų piliečių ir kitų valstybių narių piliečių diskriminaciją, kuri taip pat neatitinka Sąjungos teisės.
- 48 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į ketvirtąjį klausimą reikia atsakyti, kad Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punktą turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį valstybei narei neleidžiama atsisakyti vykdyti EAO, išduoto siekiant perduoti asmenį, kuriam įsiteisėjusiu nuosprendžiu buvo skirta laisvės atėmimo bausmė, vien dėl to, kad pirmoji valstybė narė ketina pradėti šio asmens baudžiamąjį persekiojimą dėl tų pačių faktinių aplinkybių, dėl kurių minėtas nuosprendis buvo priimtas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 49 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (penktoji kolegija) nusprendžia:

- 1. 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimo 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos 4 straipsnio 6 dalis turi būti aiškinama taip, kad ji draudžia šią nuostatą įgyvendinantį valstybės narės teisės aktą, pagal kurį tuo atveju, jeigu perduoti užsienietį, turintį leidimą nuolat gyventi šios valstybės narės teritorijoje, reikalauja kita valstybė narė siekdama įvykdyti įsiteisėjusiu teismo nuosprendžiu šiam piliečiui skirtą laisvės atėmimo bausmę, tokio perdavimo, pirma, neleidžiama atlikti ir, antra, numatyta tik pirmosios valstybės narės teisminių institucijų pareiga informuoti antrosios valstybės narės teismines institucijas, kad jos pasirengusios perimti šio teismo sprendimo vykdymą, neužtikrinant atsisakymo perduoti momentu veiksmingo vykdymo perėmimo ir, be to, neturint galimybės apskusti tokį atsisakymą, jei šis perėmimas pasirodytų neįmanomas.**
- 2. Pagrindų sprendimo 2002/584 nuostatos negali veikti tiesiogiai. Tačiau, atsižvelgdamas į visus vidaus teisės aktus ir taikydamas savo pripažintus aiškinimo metodus, kompetentingas nacionalinis teismas privalo aiškinti pagrindinėje byloje nagrinėjamas nacionalinės teisės nuostatas kuo labiau atsižvelgdamas į šio pagrindų sprendimo tekstą ir tikslus, o šiuo atveju tai reiškia, kad atsisakiusios vykdyti Europos arešto orderį, išduotą dėl prašomo perduoti**

asmens, kuriam išduodančioji valstybė narė įsiteisėjusiu nuosprendžiu skyrė laisvės atėmimo bausmę, perdavimo, vykdančiosios valstybės narės teisminės institucijos įsipareigoja užtikrinti šiam asmeniui skirtos bausmės veiksmingą vykdymą.

- 3. Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punktas turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį valstybei narei neleidžiama atsisakyti vykdyti Europos arešto orderio, išduoto siekiant perduoti asmenį, kuriam įsiteisėjusiu nuosprendžiu buvo skirta laisvės atėmimo bausmė, vien dėl to, kad pirmoji valstybė narė ketina pradėti šio asmens baudžiamąjį persekiojimą dėl tų pačių faktinių aplinkybių, dėl kurių minėtas nuosprendis buvo priimtas.**

Parašai.